

BÉCSI POSTA

A BORNEMISSZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, XI. évfolyam, 7. (87.) szám

Bécs, 2016 november

A kölcsönös bizalom jegyében

Szépfalusi Istvánnal beszélget Kászoni Zoltán (részletek egy 1995-ös interjúból)

Jövőre lesz negyvenedik évfordulója annak, hogy 1955. május 15-én a bécsi Belvedere Palotában az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, valamint a Szovjetunió külügyminiszterei aláírták az osztrák államszerződést, amely abban az évben, július 27-én életbe is lépett. Az önálló Ausztria létrehozásán s minden ezzel összefüggő, alapvető fontosságú következményen túl, ennek bizonyára számos, a közvélemény által alig ismert hatása is volt. Így például az, hogy Magyarországon ekkortájt ötven, osztrák állampolgárként született vagy gyermekéveiben azzá vált személynek engedélyezték a hazatelepülést. Köztük volt az ifjú Szépfalusi István is...

MMag. Szépfalusi István (1932-2000)

evangélikus lelkész és egyetemi tanár, az Ausztriai Evangélikus Egyház Magyar Menekültszolgálat Magyar Lelkigondozó Szolgálat vezetője és a Bornemissa Péter Társaság alapító titkára

De más évfordulót is hoz az 1995-ös év. Ugyanis épp harmincöt esztendeje annak, hogy Bécsben megalakult a Bornemissa Péter Társaság, amelynek Szépfalusi István alapító titkára volt, s titkára maradt e harmincöt év során, mindmáig. Tulajdonképpen a Bornemissa Péter Társaság harmincötödik jubileuma az az esemény, amely e kötet megjelentetésére készítette a társaságot, s ennek kapcsán beszélgetünk mi is.

-- Kedves Szépfalusi István, hadd kezdjük a "kimaradt" öt esztendővel, vagyis azokkal az évekkkel, amikor Ön már Ausztriában élt, de még nem alakult meg a társaság.

-- Édesanyám, még a múlt században Bécsben született cseh állampolgár, 1948 táján került a Magyarországon élő osztrák származásúak listájára.

Visszahonosítása után ez rám is vonatkozott, ennek ellenére kiutazásunk megvalósulására hét évet kellett várunk. Az Osztrák Államszerződés hozott megoldást, pontosabban, ahogy ezt annak idején Budapesten hivatalosan fogalmazták, "a Szovjetunió kezdeményezésére létrejött" békekötés. Természetesen előzőleg Bécsben élő rokonainknak rengeteget kellett instanciáznuk az itteni kancelláriában. Végül is, lelkészé avatásom után három nappal, indulhattunk. Édesanyám, aki mindent intézett -- én munkahelyemen, az egyházban, titkoltam a hivatalos esélyt --, hozott engem magával, én meg hoztam a macskákat.

-- Hogyan alakult idekint a sorsa?

-- Végig kellett látogatnom a családot: a cipészt, a szabót, a kereskedőt, a főorvost, a "schramlis" zenészt. Ekkor szerzett élményeim önvizsgálatra készítettek: ki vagyok, mi vagyok, hová is tartozom? Ezt a vívódásos időszakot ez év tavaszán meg is írtam. Első bécsi évem naplószerű leírását rögzítettem Pótszigorlat című kötetem folytatásaként.

-- Hány éves volt akkor?

-- A huszonháromat töltöttem be.

-- S mikor állt munkába és hogyan?

-- Bécsben, 1956 januárjában egyházam nemzetközi menekültszervezete, a Lutheran World Federation (rövidítve LWF, magyarul: Evangélikus Világszövetség) alkalmazott. Előbb hivatalsegéd, később kivándorlási íveket kitöltő

.....
 tolmács voltam. Ebben a minőségemben kerültem kapcsolatba a menekültekkel. Egyszer ki is küldtek a tizenegyedik kerületi menekülttáborba. Haidelstraße 2 volt akkor a címe. Ettől kezdve rendszeresen látogattam a tábort.

-- *Hogyan került teológiai pályára? Volt ennek hagyománya a családban?*

-- Nagyszüleim mindkét ágon munkásemberek voltak. Patkolókovács anyai nagyapám Budweisből települt át az 1870-es években Welsbe, munkát keresve. Bécsben, Ottakringben, ismerkedett meg ugyancsak cseh nagyanyámmal. Itt alapított műhelyt, majd vett később olcsón házat, az elsőt, amely az egykori pestistemetőre épült. Apai nagyapám Budapesten született, de 1842 és 1849 között Bécsben volt aranyművestanonc. Mesterremekének elfogadása után visszatért Budapestre, és 1852-ben műhelyt alapított. Ebben nevelkedtem, ebben laktam a világháború tragédiája után, 1945-től eljövetelekig.

A fordulat évében, 1948-ban, amikor ékszerészsegéd-vizsgát tettem, határoztam el: lelkész leszek. Családom anyai ágon megkísérelt ettől a pályától eltéríteni.

A családban tapasztalt, bécsi cseh és osztrák gyökerekre támaszkodó kegyesség nem elégített ki. Elbizonytalanodtam. Megtudtam, hogy 1948 után, a hidegháborús időszakban, magyarországi egyházunkból egyetlenegy lelkész sem jött Nyugatra, akinek ne lett volna -- az osztrákok véleménye szerint -- politikai megbízatása. Így én is gyanús voltam, kezdetben megfigyelés alatt álltam.

-- *Volt Önnek olyan érzése, hogy eljött valahonnan, hogy elhagyta hazáját, vagy inkább úgy érezte, valahová, pontosabban hazajött?*

-- Szüleim már néhány hónapos koromban elhoztak Bécsbe. Több nyarat töltöttünk Alsó-Ausztriában, 1938-ig. Persze hogy otthon voltunk nagyanyám házában. Abban a családi házban, ahol jelenleg fiaim laknak, hét szoba volt, de nagyanyámon kívül azt még négy lakó lakta. Így nekünk három szoba jutott, de így is megvolt az a jó érzés, hogy nem mi laktunk más házában, hanem nekünk voltak bérlőink. Az új helyzet csak lassan tudatosodott bennem. A bemutatkozó családi látogatások megszegyenítően kedvesen zajlottak le, de állandóan azt az érzést fokozták bennem, hogy más vagyok, mint ők, illetve nem vagyok olyan, amilyennek szeretnének látni.

Ebben a helyzetben jelentkezett a lelkiismeret-furdalásnak valamilyen egészen sajátos érzése. Az tudniillik, hogy cserbenhagytam magyarországi barátaimat, iskolatársaimat. Osztrák állampolgár voltam ugyan Budapesten, de azért huszonhárom év Budapesthez kötött. Jól beszéltem németül, értettem a bécsi dialektust, tulajdonképpen ez az anyanyelvem, sorsom mégis "ahhoz", nem "ehhez" a néphez és országhoz kötött.

Hasonló érzések az ötvenes évek végén, a hatvanas évek elején újra jelentkeztek, amikor az volt a kérdés -- most már többünké --, hogyan lehetne megtartani azt a magyarságot, elsődlegesen a bécsi magyar gyülekezetet, ami körülöttem kialakult.

-- *Mit jelentett a magyar forradalom lelkigondozó munkájában?*

-- A dél-burgenlandi Kukmérban voltam segédlelkész 1956. nyarán. Az egész németújvári járás hozzám tartozott. Püspöki hivatalom 1956. októberében Bécsbe hívatott; segélyszállítmányokkal háromszor voltam Magyarországon, majd 1956. november 5-én azonnali hatállyal kineveztek menekültgondozó lelkésznek. Minden gyakorlati felkészültség nélkül fogtam ahhoz a munkához, amely a továbbiakban, mindmáig meghatározta életemet.

Idegesítő mozzanatok sajnos hamarosan jelentkeztek. Ugyanis már akkor azt hangoztatták, hogy a magyar menekültgondozás ideiglenes, s mi csupán arra vagyunk hivatottak, hogy átvezessük a magyarokat az osztrákok közé, bevezessük őket a lakóhelyük szerint illetékes, területi osztrák gyülekezetbe. Nem kívánatos tehát, hogy hosszabb távon magyar protestáns menekültekből egyházi csoportosulások jöjjenek létre.

-- *Őn ezt nyilván másként gondolta.*

-- Ezt többen gondoltuk másként. Kiváltságos helyzetben voltam, mert a tárgyalások alatt német beszédemből nem derült ki, hogy magyar vagyok. Vagyis osztrák voltam, és "osztrák" színekben, az osztrákok soraiban, németül lehettem magyar. Kezdetben rendkívül örültem annak, hogy hasonló módon gondolkodó magyarországi svábokkal, népi németekkel is találkoztam Bécsben. Ugyanakkor a beszélgetőtársaim olyan magyarországi népi német evangélikusok voltak -- tulajdonképpen ilyen volt az egész akkori osztrák egyházvezetőség --, akik 1945-ben Jugoszláviából kényszerültek eljönni. Ők az oroszok elől menekültek, én viszont senki elől sem menekültem. Koromnál fogva nekem nem voltak olyan félelmeim az oroszokkal szemben, mint nekik lehetett a múltjuk miatt. Családunknak 1945 -- annak ellenére, hogy az a nemzet számára összeomlás volt, s természetesen minket is kiraboltak, lakásunk leégett, üzletünk odalett, édesapám meghalt, vagyis ott álltunk minden nélkül --, nem jelentett személyes, politikai veszélyeztetettséget. Tehát naponta más élményű, múltú emberekkel kellett tárgyalnom, egyre inkább ausztriai magyarként. Valamennyien beszéltek vagy legalábbis értettek magyarul. Megvolt bennük a készség, hogy meghallgassanak, talán kissé maguk közé tartozónak tekintettek. Emlékszem May püspökre, aki egyszer elsírta magát, amikor átbeszéltük az 1956 vízkeresztjére írott vizsgaprédikációm. Tíz éve nem járt, nem járhatott ugyanis a szülei sírjánál, szeretteinél Celjében.

-- *Amikor 1987-ben megismertem Önt, hasonló vágyódást véltem felfedezni a hangjában Budapest, a farsori gimnázium iránt. Ebben, gondolom, az is szerepet játszott, hogy akkoriban persona non grata volt Magyarországon. Mikor és miért történt ez?*

folytatás a 4. oldalon

MEGHÍVÓ

Az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet
és
a Bornemisza Péter Társaság

nevében tisztelettel és szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt

2016. DECEMBER 4-én (vasárnap)

az „*emlékezés jegyében*“ címmel tartandó ünnepi délutánra.

Ünnepi program:

16:00 – 17:00 **Ádventi zenés-verses áhítat az evangélikus templomban**
(Lindengasse 44a, 1070 Wien)

17:30 **Kiállítás megnyitó és szeretetvendégség a Capistrangasse-ban**

„*Az Ausztriai Evangélikus Egyház Magyar Menekültszolgálat 1956/57-ben*“
(Capistrangasse 2/15, 1060 Wien)

Örülénk, ha vendégünként üdvözölhetnénk!

MMag. Juhász Réka
lelkész

Dr. Bartók Miklós
elnök

.....
 folytatás a 2.oldalról:

-- Amit vágyódásnak érzett, az akkor már a magyarság keletközép-európai mivoltának, ausztriai magyar identitásának tudatos vállalásából fakadt. Akkor már megjelent szociográfiámban az a fejezetcím, hogy vállalás, akkor már nyilatkoztunk a kettős kötődésről, s akkor már másokat is igyekeztünk ebbe az irányba befolyásolni, "megfertőzni". Illyés Gyula mondta egyszer Keresztury Dezsőnek, hogy menjen el Bécsbe, ismerje meg azt a "szent örület". Rólam beszéltek. Keresztury el is jött, s csak hajnaltájt ment el tőlünk. A 40. PEN-kongresszus alkalmával együtt látogattak meg Illyés Gyulával, aki többször is járt nálunk. Igaz, 1956 és 1987 között nem tehettem be a lábamat Magyarországra. A kitiltás kezdeti körülményeit akkor tudtam meg, amikor néhányszor hívtak az osztrák püspöki hivatalba, mondván, valakik feljelentettek, veszélyben van a bécsi magyar lelkes állásom, mivel tevékenységem gátolja az osztrák-magyar együttműködés kibontakozását.

Hasonlóképpen vélekedett Magyarországon -- ma már tudjuk, egyházi sugallatra, csupán az bizonytalan, hogy ez magyarországi avagy magyar határon túli tanácsra történt-e -- az Állami Egyházügyi Hivatal is. A nyolcvanas években aztán olyan hírek is érkeztek, hogy a magyar művelődésügyi tárca már értékeli tevékenységemet. Ez a folyamat tehát már az ancien régime alatt kezdődött.

A pártállami nyomást tulajdonképpen egyházamon, valamint az egyik ausztriai magyar egyesületi vezetőn keresztül gyakorolták rám. Nem kívánok megnevezni senkit, inkább Illyés szavaira utalok az Egy mondat a zsarnokságról című verséből, hogy mindenki szem a láncban. Tudniillik az is lehetett vagy volt is "szem a láncban", aki e sorok olvasása közben netalán azt várja tőlem, hogy nevezek meg személyeket, hadd lehessen ujjal mutogatni rájuk. Nem teszem.

Kitiltásomat 1987-ben szüntették meg, pontosabban a feketelistáról Csoóri Sándor, illetve Frenkl Róbert vétette le a nevem.

-- *Visszatérve az 1956-os eseményekre: másként viselkedett akkor Nyugat, különösen a mával összehasonlítva. Úgy tudom, nyugat-európai államok házakat építettek a menekültek számára itt, Ausztriában, hozzásegítve őket, hogy fedél kerüljön a fejük fölé.*

-- Úgy mondanám, hogy nem Nyugat, hanem elsősorban Ausztria viselkedett másként. A Nyugatnak ugyanis volt ideje gondolkodni, felkészülni. Ausztriának viszont nem volt ideje megfontolni, mit tegyen. Neki azonnal cselekednie kellett, mert az események a határain zajlottak. Azt hiszem, itt meg kell emlékezni Oskar Helmerről, az akkori belügyminiszterről, aki 1956. október 28-án az osztrák kormány nevében általános menedékjogot kínált fel az idemenekült magyarországiaknak. Lényeges dátum: az osztrák kormány nem november 4-e után döntött így, hanem már október 28-án!

Az osztrák kezdeményezésre válaszolva jelentkeztek aztán a nyugati államok és a nyugati egyházak. Jöttek a vöröskeresztesek, Ausztriában menekültgondozó koordinációs hivatal létesült, amely a szociális gondozás szempontjából felosztotta a menekülttáborokat a különböző vöröskeresztes és menekültgondozó szervezetek között. Amennyiben az utóbbiak egyháziak voltak, természetesen a menekültek lelki gondozását is felvállalták.

Az egyházi kivándorló és a helyi osztrák fennhatóság alatt működő menekültgondozó szervek egyre szükségesebbnek látták olyan jellegű táborok, ifjúsági otthonok létesítését, ahol a menekültélet rákfenéi ellen az embereknek védelmet lehetett nyújtani. Így valósult meg 1957 folyamán a skandináv országok egyházainak terve, hogy Bécsben menekültotthont létesítsenek. A tizenhetedik kerületben, a Hernalser Hauptstraße 93 alatt házat vettek, és ott berendeztek egy menekülttábort. Vezetőt, lelkes vagy pedagógus személyében, a skandinávok küldtek. Johannes Rasmussen dán tanár volt az első, legendás híru otthonvezető. Mintaképe volt a 16. századi lutheri reformáció ama szentírás-magyarázatának, hogy mindenkinek "mindent javára kell magyarázni". Ez a Skandináv Otthon körülbelül hetven embernek biztosított szálláshelyet. Hamarosan Bécs egyik legkedveltebb menekültotthonának számított.

Kezdetben a magyar istentiszteletet Bécs belvárosában, a Dorotheergasse-i városi templomban tartottuk, de a Skandináv Otthon megnyitásával azonnal váltottunk. Egyrészt azért, mert az emberek többsége helyben volt, s hozzájuk csatlakoztak azok, akik közösséget kerestek; másrészt azért, mert sikerült az otthon vezetőségét meggyőzni arról, hogy vasárnaponként a szokásosnál több személyre főzzenek. Így az istentiszteletre kívülről érkezettek is kaphattak magyaros ízű ebédet. Bizonyára vitatható az illetén verbuválás, viszont ugyanakkor az istentiszteletet látogatóknak magyar közösségi élményt és magyar konyhát is tudtunk biztosítani. Ebédre magam is az otthon vendége voltam.

Bibliaórákat is tartottunk, majd 1957. szeptemberében ott indult az a sorozat, amelynek nyomába a később alakult Bornemisza Péter Társaság lépett. Minden hónap első vasárnapján délután négy órai kezdettel előbb "szeretetvendégség", majd kulturális est címen összejövetelt tartottunk. S azóta Bécsben a hónap első vasárnapjának délutánja és estéje továbbra is a miénk. Otthonunkban 1959 januárjában "közgyűlést" hirdettünk. Ezen 196-an vettek részt, ami már akkor is tetemes számnak bizonyult. Ez alkalommal hangzott el először Bornemisza Péter neve.

Márai Sándor

Mennyből az angyal

Mennyből az angyal – menj sietve
Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a karácsony.
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Angyal, vigyél hírt a csodáról.

Csattogtasd szaporán a szárnyad,
Repülj, suhogj, mert nagyon várnak.
Ne beszélj nekik a világról,
Ahol most gyertyafény világol,
Meleg házakban terül asztal,
A pap ékes szóval vigasztal,
Selyempapír zizeg, ajándék,
Bölcs szó fontolgat, okos szándék.
Csillagszóró villog a fákról:
Angyal, te beszélj a csodáról.

Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett –
És sokan vetnek most keresztet.
Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,
Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa, Magyarország.

És elmegy sok ember előtte:
A Katona, ki szíven döfte,
A Farizeus, ki eladta,
Aki háromszor megtagadta.
Vele mártott kezet a tálba,
Harminc ezüstpénzért kínált
S amíg gyalázta, verte, szidta:
Testét ette és véréit itta –
Most áll és bámul a sok ember,
De szólni Hozzá senki nem mer.

Mert Ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonyfa,
Ördög hozta, vagy Angyal hozta –
Kik köntösére kockát vetnek,
Nem tudják, mit is cselekesznek,
Csak orrontják, nyíznak, gyanítják
Ennek az éjszakának a titkát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.

És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államférfi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasadt az égbolt,
Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.”

Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérdik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők, akik örökségbe kapták –
Ilyen nagy dolog a Szabadság?

Angyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– A költő, a számár, s a pásztor –
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát,
Mert Csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg nekik, –
mennyből az angyal

New York, 1956.

KSH jelentés az 1956-os disszidálásról (részletek)

A Központi Statisztikai Hivatal 1957 elején részletes jelentést készített a disszidensekről. A felmérés egészen az 1989-es fordulatig szigorúan titkos dokumentum volt. Illetéktelenek, közöttük kutatók sem láthatták. A gazdag anyagból annak idején csak egy kisebb részlet közölték a KSH egyik szűk körben terjesztett kiadványában, a Statisztikai Havi Közlemények 1957. 4. számában. Az 56-os magyar menekültek demográfiai, társadalmi adatait eddig leginkább az osztrák belügyi források alapján, elsősorban Szépfalusi István: *Lássátok és halljátok egymást! (Bern, EPMSZE 1980.)* című könyve nyomán ismerjük. Az általa közölt adatok mellett rendelkezésünkre áll még néhány, az egyes befogadó országokban megjelent szórványos adatsor, de az 56-os kivándorlásról - jöllehet az a nemzetközi migráció történetének is egy kivételes jelensége -, a kelletnél jóval kevesebbet tudunk. Szerencsére a rendszerváltás után hozzáférhetővé vált a KSH-dokumentum, amely alapvető forrása az 1956. október 23. utáni elvándorlásnak, menekülésnek. (A szerk.)

1956. október 23-át követően jelentős számú magyar állampolgár hagyta el illegálisan az ország területét. Számuk a legutolsó hivatalos osztrák és jugoszláv jelentések szerint 193 885.

A 2/1957. B. M. sz. rendelet alapon 1957. február 20-ig ki kellett jelenteni azokat a 15 éves és ennél idősebb személyeket, akik 1956. október 23-a után illegálisan külföldre távoztak.

A kijelentőlapokhoz statisztikai szelvényekei csatoltak, amelyek adatait a Statisztikai Hivatal feldolgozta. Az illegálisan távoztak adatait az alábbiakban a rendőrségi kijelentések alapján ismertetjük.

A kijelentőlapokhoz csatolt statisztikai szelvényekből 1957. május 10-ig 130 535 érkezett be, a szelvényeken 21 196 a szülőkkel együtt távozott 15 éven aluli gyermeket is kijelentettek. A kijelentések nem tartalmazzák a szülők nélkül külföldre távozott mintegy 10 000 tizenöt éven aluli gyermeket, az 1957. május 15-ig hazatért 11 447 személy (az illegálisan hazatértek figyelembevételével) nagyobb részét, valamint a büntetőintézetekből megszökött és külföldre távozott mintegy 3000-4000 személyt.

Összesen 151 731 személy külföldre távozásáról érkezett be rendőrségi kijelentőlap. Ez az ország lakosságának 1,5%-át jelenti. Az így előállt népességveszteség 70%-kal meghaladja az 1956. évi természetes szaporodást.

Az illegálisan külföldre távoztak főbb mint fele budapesti lakos volt (81 000 fő), 19%-uk a többi városban élt (28 500 fő). Jelentős számmal disszidáltak még a Nyugat-Dunántúlról az osztrák határhoz közeleső községekből. A lakosság számához viszonyítva a disszidálás Budapesten a legnagyobb arányú (itt száz lakosra közel 4,2 külföldre távozás jutott), ezt követte a Nyugat-Dunántúl; az Alföldön és a Tiszántúlon a legalacsonyabb.

A disszidáltak 4/5-e az 1956. év folyamán hagyta el az ország területét, több mint fele novemberben távozott. A legtöbben november 4-én (7000 fő) és november 21-én (4600 fő) disszidáltak.

A számbevett illegálisan külföldre távozott személyek 2/3-a férfi (100 500 fő), 1/3-a nő (51 200 fő). Száz férfira 2,1, ugyanannyi nőre 1,0 disszidált jutott. Budapestről viszonylag nagy számban távoztak nők.

A disszidáltak több mint fele 25 éven aluli, (83 000 fő), közel 1/3-a 25-39 éves (47 500 fő). Kevesebb mint 12%-uk 40-59 éves, a 60 évesek, valamint idősebbek aránya 1% alatti. Amíg száz lakosra általában csak 1,5 disszidált jut, addig ugyanannyi 15-39 évesre több mint 3,0, ezen belül a 20-24 évesekre 4,3, a 15-19 évesekre 4,1. A férfiak disszidálási aránya minden korcsoportban magasabb a nőknél, a férfiaknál a 20-24 és a 15-19 évesek aránya a legmagasabb (6,3 ill. 6,0). Mind szám szerint, mind pedig arányában a katonaköteles kor előtt álló férfiak disszidáltak legtöbben: a 20 éves korú férfiak 10,3%-a, a 19 évesek 9,3%-a távozott külföldre (7 500 ill. 6 700 fő). A fiatalok aránya Budapesten még az országos átlagot is meghaladja: innen átlagosan a férfiak 5,6%-a távozott, de a 15-24 éveseknek közel 15,0%-a.

Az illegálisan külföldre távoztak több mint 2/3-a (102 500 fő) kereső, 1/3-a eltartott. Általában száz keresőre 2,1, száz eltartottra 1,0 disszidált jutott. A disszidált keresők közel 2/3-a nem mezőgazdasági fizikai dolgozó, 1/4-e szellemi dolgozó és csak 7%-uk dolgozott a mezőgazdaságban. A nem mezőgazdasági fizikai dolgozók 4,0%-a, a szellemi dolgozók 3,3%-a mezőgazdasági dolgozók 0,4%-a disszidált.

A disszidált fizikai dolgozók több mint fele ipari szakmunkás (ezek 4,2%-a disszidált). Az egyéb szakmai fizikai dolgozók disszidálási aránya 2,5, a segédmunkásoké 5,3%. Az ipari szakmunkásokon belül legnagyobb számmal lakatosok, esztergályosok, bányászok és villanyszerelők távoztak. A megfelelő foglalkozású keresők lélekszámához viszonyítva a műszerészek (16%) és az esztergályosok (14%) disszidálási aránya a legmagasabb.

A külföldre távozott szellemi dolgozók 2/3-a értelmiségi (17 000 fő), 1/3-a adminisztratív foglalkozású. Az értelmiségiek közül a műszakiak vannak többségben, akiknek 7,4%-a disszidált (ezeken belül a mérnököknek 10,6%-a, 2300 fő). Jelentős még az orvosok disszidálási aránya is (4,9% -- 730 fő).

A disszidált eltartottak több mint fele tanuló; ezen belül 3200-on felül van a külföldre távozott egyetemi-főiskolai hallgatók száma (az összes egyetemisták és főiskolások 11,2%-a).

(Forrás: *Regio -- Kisebbségtudományi Szemle 1991. 2. Évf. 4.sz.*)

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala.

Szűcs Imre

Pori portán

(Könyörgés a szélhez)

Melegünknek kulcsa veszett,
melegünknek kulcsa veszett,
jegesmedve szél,
jegesmedve szél,
ne fújj tovább ablakunkba,
ne fújj tovább ablakunkba,
jegesmedve szél,
jegesmedve szél,
mert már minden fagytól csattan,
mert már minden fagytól csattan,
jegesmedve szél,
jegesmedve szél,
s dértől rogyik le az asztal,
dértől rogyik le az asztal,
jegesmedve szél,
jegesmedve szél!

De jó lenne...

De jó lenne, de jó lenne,
ha az öröm útra kelne,
és eljutna mindenhova,
ahol nem járt eddig soha.

De jó volna, de jó volna,
ha a jónak szárnya volna,
ide szállna, oda szállna,
s mindenkivel cimborálna.

Gyermekszem

Gyermekszem: virág, csillag, oltalom,
Csupa játék, csupa mosoly, izgalom
A gyermekszem: tág világ és kikelet,
ha reád néz, földeríti szívedet.
A gyermekszem: ablak, forrás, dombtető,
erdőzúgás, tisztított levegő.
A gyermekszem: a legfurcsább hatalom,
próbáld ki csak másokon, vagy magadon,
mert amikor a gyermekszem kérve kér,
tőle fordul szebbre, jobbra a világ
A gyermekszem: fényesség és bizalom,
vezéreljen téged is ez az utadon.

Zelk Zoltán

Téli fák

Nem fáztok ti, téli fák,
mikor meztelen az ág?
Eldobtátok a nyári zöld
s az őszi aranyruhát.

Ejnye, ejnye, téli fák,
ez aztán a furcsaság:
hideg télen levetkőztök,
nyáron viseltek ruhát!

Szalai Borbála

Mesevilág

Fehér lett a kert,
az udvar,
fehér lett a
nagy világ!
Mesebeli
kristályoktól
mesések a
kerti fák.

Csakhogy nem hó
hullott rájuk,
nem is dér és
nem is dara...
Mesés kertbe
mesés fákat
varázsolt a
zúzmará.

Figyelő Figyelő Figyelő Figyelő

A *Bécsi Posta* következő száma 2017. januárjában jelenik meg. Minden kedves olvasónknak, barátunknak békés, áldásos Karácsonyt és Boldog Új Esztendőt kívánunk!

Karácsonyi vásárok Bécsben

Az idei évben sok az újdonság a **Bécsi karácsonyi álom a Christkindlmarkton** nevű karácsonyi vásáron: A Rathausplatz bejáratánál gyertyákkal díszített méretes kapuív üdvözli a látogatókat. A hagyományos Christkindlmarkton kereken 150 árusító standon kínálnak eladásra karácsonyi ajándékokat, karácsonyfadíszeket, kézműipari termékeket, kulináris ínycsikéket és melegítő italokat. A parkban installációk elevenítik meg a gyermekek számára a karácsonyi történeteket. A Városházán a Volkshalleban a kicsik ingyenesen díszíthetnek mézeskalácsot és barkácsolhatnak. (2016.11.11.-12.26. V-Cs 10-21.30 óráig, P & Szo 10-22 óráig. 12.24. 10-16 óráig. Rathausplatz, 1010 Bécs wienerweihnachtstraum.at)

A **Régi AKH-ban felállított karácsonyi falu** is közkedvelt találkozóhely a karácsonyváro időszakban, főleg a fiatalabb közönség jár szívesen ide a szomszédos egyetemi kampuszról. A családok is kedvelik a Régi AKH karácsonyi faluját, gyermekvasútjával és nosztalgia-körhintájával. (2016.11.12.-12.23. H-Szo 14-22 óráig V, ünnepnapokon 11-22 óráig. Alserstraße/Spitalgasse, Hof 1, 1090 Bécs www.weihnachtsdorf.at)

A **belvárosi Freyung téren az Altwiener Christkindlmarkt** hagyományörző esemény. Már 1772-ben is rendeztek itt karácsonyi vásárt, manapság kézműves alkotások, üvegdíszek, hagyományos betlehemek és kerámia tárgyak kaphatók. 16 órától ünnepi hangulatú adventi zene tölti be a teret. (2016.11.18.-12.23. naponta 10-21 óráig. Freyung, 1010 Bécs www.altwiener-markt.at)

A **Schönbrunni kastély előtti kulturális és karácsonyi vásár** a császári kulisszák romantikájával csalogatja látogatóit, karácsony után pedig újévi vásárrá alakul át. A hangulatos piacon hagyományos kézműves termékeket, kézi készítésű karácsonyi díszeket, karácsonyi koncerteket találhatunk, a gyermekeket pedig gazdag gyermekprogram várja, meg egy karácsonyi műhely. (2016.11.19.-12.26. naponta 10-21 óráig. 12.24. 10-16 óráig, 12.25.-26. 10-18 óráig. Schönbrunni kastély, 1130 Bécs www.weihnachtsmarkt.co.at)

Lenyűgöző barokk kulisszák előtt épül fel a **Belvedere kastély melletti karácsonyi falu**. Az egyedülálló kastélypark bensőséges karácsonyi vásárnak biztosít teret, értékes kézműipari termékekkel és kulináris élvezetekkel. (2016.11.18.-12.23. Naponta 10-21 óráig. Prinz Eugen-Straße 27, 1030 Bécs www.weihnachtsdorf.at)

Az **Art Advent am Karlsplatz** a sokrétű gyermekprogram mellett főleg kézműipari termékeket kínál megvásárlásra. Ezen kívül művészeti installációk, látványműhelyek és élő zenekarok gondoskodnak a változatosságról. (2016.11.18.-12.23. Naponta 12-20 óráig, ételkiszolgálás 21 óráig. Karlsplatz, 1010 Bécs www.artadvent.at)

Az **óriáskerék előtti téren rendezett téli vásár** a *Rokkzok a Práter* mottó égisze alatt kínál szórakozást. Január 8.-ig itt élményutazásokat rendeznek gyermekek számára, élőzenét hallgathatunk - a gospeltől és a soultól a popzenéig, - és vidám showműsorokat élvezhetünk. (2016.11.19.-2017.01.08. H-P 12-22 óráig. Szo, V & ünnepnapokon 11-22 óráig. 12.24. 10-17 óráig, 12.31. 12-2 óráig Riesenradplatz, 1020 Bécs www.wintermarkt.at/wintermarkt)

A **Stephansplatzon rendezett karácsonyi vásáron** a bensőségesség és a hagyománytisztelet áll előtérben, a 26 stand csúcsmínőségű osztrák termékeket kínál eladásra. (2016.11.11.-12.26. Naponta 11-21 óráig. 12.24. 11-16 óráig, 12.25.-26. 11-19 óráig. Stephansplatz/ a Churhausgasse irányában, 1010 Bécs www.weihnachtsmarkt-stephansplatz.at)

Absender: P.b.b.

Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“

Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.

Erscheinungsort: Wien

Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung der Gesellschaft: Creditanstalt Bankverein,

A-1011 Wien, Schottengasse 6. BLZ: 11000 Konto Nr. 00207578600 IBAN: AT58110000207578600 SWIFT (BIC): BKAUATWW